

مهارت پلی بسوی اشتغال

ارتباط کسب مهارت‌های فنی و حرفه‌ای

با ایجاد اشتغال در بازار کار

حسن گرزین

سرشناسه	: گرزین، حسن، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	: مهارت پلی بسوی اشتغال: ارتباط کسب مهارت‌های فنی و حرفه‌ای با ایجاد اشتغال در بازار کار/ حسن گرزین.
مشخصات نشر	: تهران: وبهان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۸۲ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۷۱-۰۱-۷
قیمت	: ۱۵۰,۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: آموزش حرفه‌ای -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Vocational education -- Iran -- Case studies
موضوع	: آموزش فنی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Technical education -- Iran -- Case studies
موضوع	: کار و اشتغال -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Work -- Iran -- Case studies
موضوع	: مل -- ایران
موضوع	: Occupatioans -- Ira
رده بندی کنگره	: LC۱۰۴۷ / الف ۹۴۰ / ۹۷
رده بندی دیویی	: ۱ / ۰ / ۱۰۰۰۹۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۷۷

عنوان کتاب	: مهارت پلی بسوی اشتغال
ناشر	: انتشارات وبهان
مؤلف	: حسن گرزین
ویراستار	: الهام کسایی پور
مدیر تولید	: موسسه مشاوران امیرکبیر
صفحه آرا	: الهام کسایی پور
طراح جلد	: مریم ارشادی
شمارگان	: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول، ۱۳۹۷
چاپ و صحافی	: موسسه مشاوران امیرکبیر
ناظر چاپ	: حمیدرضا خاشعی
قیمت	: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۷۱-۰۱-۷
ISBN:978-622-6071-01-7

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

دفتر پخش: تهران، خیابان کارگر جنوبی، خیابان جمهوری تقاطع خیابان اردیبهشت، نبش کوچه فخر، پلاک ۴۰

شماره های تماس: ۰۹۱۲۵۲۷۹۲۴۸-۰۹۱۹۶۸۳۷۱۵۲-۶۶۱۷۵۷۹۱

سخنی با خواننده

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بی‌کران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگ این مرز و بوم در زمینه‌ی چاپ و نشر کتب علمی دانشگاهی، علوم پایه گام‌هایی هر چند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم موثر واقع شویم. گستردگی علوم و توسعه روزافزون آن شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در طح جهان هستیم. این گسترش و توسعه نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب راه دستیابی و اطلاع‌رسانی بیش از پیش روشن می‌کند.

چاپ و نشر و سامانمند را می‌توان نقطه آغاز و محرک اصلی رشد روزافزون شگفت‌انگیز دانش در چند صده گذشته دانست. کتاب از یکسو تفکرات نویسنده خود را از مرز زمان و مکان می‌رهاند از دیگ سو در آستانه همین رهایی خواسته و یا ناخواسته ماهیت خود را به محک نقد و بررسی و ارزیابی می‌نهد تنها در چنین ساحتی و از برخورد دیدگاه‌های گوناگون است که بشر گامی به پیش می‌د.

موسسه فرهنگی با رویکردی جدید متناسب با تغییرات در دنیای نوین، طرح توسعه کتاب‌های گوناگون در برنامه انتشاراتی را داده است. این برنامه از یکسو، متأثر از پیشرفت‌ها و نوآوری‌های است که در سطح بین‌المللی زمینه‌های آموزش علوم و فن آوری رخ داده است و از سوی دیگر، متناسب با نیازهایی است که در جامعه دانشگاهی کشور بر اساس رشد و توسعه سال‌های اخیر به لحاظ کیفی و کمی پدید آمده است.

انتشارات ویهان با همکاری موسسه مشاوران امیرکبیر دانش در این نگرش در عرصه چاپ و نشر کتب علمی گام نهاده است. روند تولید آثار در این مجموعه، عالی فرهنگی تمام مراحل پذیرش، داوری، ویراستاری فنی و ادبی، اخذ مجوز، چاپ و انتشار به دو شیوه «چاپ شمارگانی» و «چاپ در ازای سفارش» را در بر می‌گیرد.

شما دانش‌پژوه ارجمند می‌توانید آثار مکتوب یا چندرسانه‌ای، پیشنهادات، همکاری و نظرات راهگشای خود را با فرستادن پیام به نشانی رایانامه انتشارات ویهان و موسسه شریف یار «Info@vihanpub.ir» یا «sharifyar4@gmail.com» با ما در میان بگذارید. همه تلاش ما این است که با نگاه کارشناسی و ایجاد یک فضای علمی به خلق آثاری پربار و نوآرانه توفیق یابیم و باور داریم که دستیابی به این خواسته تنها با همراهی شما مشتاقان حقیقی آموزش و پژوهش ممکن است.

انتشارات ویهان

موسسه مشاوران امیرکبیر دانش

مقدمه

اشتغال و بیکاری از جمله شاخص های اقتصادی و اجتماعی اند که در دوره های مختلف زمانی در همه کشورهای جهان مورد توجه بوده و از دل مشغولی های سیاست گذاران و اقتصاددانان هر کشوری محسوب می شوند. یکی از مهمترین دلایلی که موجب شده سیاست گذاران و اقتصاددانان به این شاخص های اقتصادی و اجتماعی توجه عمده ای داشته باشند، پیاده های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی مربوط به بیکاری مانند افزایش فقر، بزه کاری، اختلافات خانوادگی، نرخ طلاق، مسایل زیست محیطی و دیگر مسایل است. بر این اساس، بازار کار که در آن تعادل بین عرضه و تقاضای نیروی کار مطرح است، در قلمرو توجه دهنده و اقتصاددانان قرار می گیرد. به طوری که این بازار به دلیل تعاملی که با بازارهای چهارگانه اقتصادی داشته دارد، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بنابراین با توجه به مسائل اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی که در رابطه با وضعیت اشتغال و بازار کار مطرح می شود، دولت باید ممیّه به دنبال سیاست هایی باشند تا به نحوی بتوانند وضعیت اشتغال را طوری تنصیب کنند که هیچ معضل اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی ایجاد نشود.

توسعه اقتصادی و اجتماعی نیازمند استفاده بهینه و پایدار از منابع تولید است. یکی از منابع با اهمیت و مهم در اقتصاد، نیروی انسانی است. نیروی انسانی نقش مهمی در برنامه ریزی های اقتصادی ایفا می کند، زیرا از یک سو، به عنوان عامل توسعه و از سوی دیگر، به عنوان هدف توسعه یعنی ارتقاء شاخص های نیروی انسانی مطرح است. مسائل مربوط به نیروی انسانی هم جنبه اقتصادی و هم جنبه غیر اقتصادی دارند. بنابراین در برنامه ریزی های کلان، نیروی انسانی اهمیت چشمگیری دارد.

آموزش های فنی و حرفه ای نقش مهمی در تشکیل سرمایه انسانی از طریق تربیت نیروهای ماهر مورد نیاز بازار کار در کشورهای مختلف جهان ایفا می کنند. این آموزش ها در کشورهای در حال توسعه نه تنها عهده دار تربیت نیروی کار مورد نیاز بخش های مختلف اقتصاد این کشورها می باشند، بلکه از طریق بستر سازی خود اشتغالی، به حل مشکل بیکاری نیز کمک می نمایند.

از آنجایی که یکی از دلایل بیکاری در کشور، فقدان مهارت های مورد نیاز بازار کار از سوی جویندگان کار است، انتظار می رود سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور که بر اساس ماده ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون کار، متولی آموزش های فنی و حرفه ای غیررسمی / کوتاه مدت، آموزش های مهارتی در بخش های صنعت، خدمات و کشاورزی می باشد، بتواند نقش بسزایی را در کاهش نرخ بیکاری ایفا کند. از این رو، در اینجا کوشیدیم تا به بررسی رابطه بین کسب مهارت دانش آموختگان فنی حرفه ای و اشتغال آنان در بازار کار از دیدگاه متخصصان و مدیران پرداختیم. اشتغال شامل فعالیت هایی است که تولید و خرید کالاها و خدمات با هدف فروش آنها را به منظور کسب سود در بر می گیرد. از دیدگاه اسلام کار دلیل وجودی انسان هاست و شرط حیات و آتاء و دوام انسان بوده، جوهره انسان و عامل عزت، شرافت و کرامت انسانی است. کار در سطح ملی، عامل شکوفائی اقتصادی و باعث سعادت و امنیت اجتماع می گردد. از منظر مدیریتی اشتغال به فعالیت های اقتصادی گفته می شود که به منظور کسب درآمد نقدی یا غیر نقدی صورت پذیرد و هدف آن تولید کالا یا ارائه خدمات است. از نگاه اقتصاد تقویت ارتباط بین رشد دستمزد و آثمی و رشد بهره وری نیروی کار و جلوگیری از رشد بیش از حد نرخ واقعی بیکاری از اهداف اصلی در بررسی ابعاد اقتصادی از نیز اشتغال می گویند. مبحث اشتغال همیشه در کنار منابع انسانی معنا پیدا می کند و منابع انسان نیز بدون مهارت قادر به اشتغال خود نیست. آموزش های فنی و حرفه ای نقش مهمی در تشکیل سرمایه انسانی از طریق تربیت نیروهای ماه مورد نیاز بازار کار در کشورهای مختلف جهان ایفا می کنند. این آموزش ها در سوره های مختلف توسعه نه تنها عهده دار تربیت نیروی کار مورد نیاز بخشهای مختلف اقتصاد این کشورها می باشند، بلکه از طریق بستر سازی خود اشتغالی، به حل مشکل بیکاری نیز کمک می نمایند.

به علاوه، این آموزشها راه میان بری در مسیر تربیت نیروی انسانی نیز به شمار می روند، چرا که از یک سو با توجه به بهره مندی این آموزشها از مبانی علمی و استفاده از روشهای پذیرفته شده آموزش های کلاسیک راه خود را از یادگیری بر مبنای تجربه عملی صرف جدا کرده و از این طریق راه درازمدت و غیر علمی این نوع فراگیری را کوتاه نموده و این توانایی را در آموزش دیده فراهم می کنند تا به تواند خود را در مقابل تغییرات تکنولوژیکی به آسانی

هماهنگ نماید. از سوی دیگر این آموزشها با توأم نمودن آموزش های نظری و عملی این امکان را برای آموزش دیده فراهم می نمایند که همسویی بیشتری با نیازهای بازار کار داشته و از این طریق امکان بیشتری برای جذب آنها در فعالیتهای اقتصادی- اجتماعی فراهم گردد. این آموزشها همچنین از مزیت بازدهی در کوتاه مدت ویا میان مدت برخوردار می باشند. در حالیکه آموزش های کلاسیک به دلیل هزینه بالا، طولانی بودن دوره آموزش، سهم زیاد آموزش های نظری در آنها و در نتیجه بهره مندی اندک از عملیات کارگاهی، از جهت هماهنگی با نیازهای بازار کار و لذا جذب در آن دچار مشکل می باشند. به همین دلیل کشورهای جهان توجه روزافزونی را به آموزش های فنی و حرفه ای مبذول داشته اند، به صورتیکه این آموزشها حتی به درون سیستم آموزش های آکادمیک این کشورها نیز نفوذ کرده است. اساساً نظریه سرمایه انسانی، آموزش عمومی موجب سرمایه عمومی است و آموزش فنی و حرفه ای موجب سرمایه اختصاصی است، مزیت سرمایه دوم این است که به اتکای مهارت های نیروی کار دارندگان آن را برای به دست آوردن جایگاه های شغلی بیشتر آماده می سازد و همین باعث افزایش بهره دیده است که در بیشتر کشورهای جهان حتی در سیستم های تعلیم و تربیت آنها از دیر باز در کنار مقاطع تحصیلی آموزشهای عمومی، آموزش های فنی و حرفه ای نیز مورد نظر واقع گردند.

شاخص های نوآوری، فرصت کارآفرینی، رشد فعالیت، تحریر نیروی انسانی، کسب و کار، سطح اشتغال زایی، اهمیت فعالیت در توسعه منطقه و در نهایت نرخ گذار کارآفرینی به ترتیب در تعیین سطح کارآفرینی کسب و کارها بیشترین اهمیت را دارند. نتایج ارزیابی سطح کارآفرینی پاسخگویان نیز نشان داد که سطح کارآفرینی فعالیتهای کسب و کار بیشتر آن ها در سطح متوسط بوده است. با توجه به این که نیروی کار یکی از مهم ترین عوامل تولید هر جامعه است. در حال حاضر نیروی انسانی متخصص به عنوان یکی از مهم ترین منابع اصلی تأمین رشد اقتصادی کشورها به شمار می رود. بنابراین، لازم است تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد و استفاده بهینه از آن در مرکز توجه برنامه ریزان قرار گیرد. لیکن امروزه رشد فزاینده حجم نیروی کار، فقدان ارتباط کافی و عدم هماهنگی بین نظام آموزش و بازار کار، عدم تناسب رشد اقتصادی و ظرفیت های اشتغال زایی جامعه با رشد دانش آموختگان، افزایش نرخ مشارکت نیروی کار در جامعه به خصوص در بین زنان، فقدان مهارت

های مورد نیاز بازار کار از سوی فارغ التحصیلان و نیز فقدان اطلاعات مورد نیاز بازار کار باعث شد تا موضوع اشتغال از مهم ترین دغدغه های سیاستگذاران جوامع در حال توسعه از جمله ایران به شمار آید. از آنجایی که یکی از دلایل بیکاری در کشور، فقدان مهارت های مورد نیاز بازار کار از سوی جویندگان کار است، انتظار می رود سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور که بر اساس ماده ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون کار، متولی آموزش های فنی و حرفه ای غیررسمی/ کوتاه مدت، آموزش های مهارتی در بخش های صنعت، خدمات و کشاورزی می باشد، بتواند نقش بسزایی را در کاهش نرخ بیکاری ایفا کند.

www.ketab.ir

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه
۱۹	فصل اول
۱۹	مهارت
۲۱	سیستم آموزش فنی و حرفه ای
۲۳	تاریخچه سازمان آموزش فنی و حرفه ای در ایران
۲۴	اهم ویژگی های آموزش های مهارتی فنی و حرفه ای
۲۴	نقش آموزش های فنی و حرفه ای در تحقق تولید ملی و اشتغال
۲۶	ارائه آموزش های فنی و حرفه ای در سایر کشورها
۲۶	آلمان
۲۷	سوئد
۲۷	نظام آموزش فنی و تکمیلی استراتژیک
۲۸	چالش های فرا راه آموزش های مهارتی در سیستم فنی و حرفه ای
۳۱	فصل دوم
۳۱	اشتغال و کار
۳۱	کار و اشتغال تولید از نگاه قرآن
۳۲	اشتغال و توسعه اقتصادی در ارتباط با آموزش فنی و حرفه ای
۳۳	بیکاری
۳۸	آموزش های فنی و حرفه ای و نیاز بازار کار
۳۹	نظام سیاست های کلی اشتغال ابلاغ شده از سوی رهبر معظم انقلاب
۴۰	پیامدهای بیکاری
۴۲	رابطه کسب مهارت ها با اشتغال
۴۳	رابطه خلاقیت و کارآفرینی با اشتغال
۴۹	فصل سوم
۴۹	روش شناسی
۴۹	جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه گیری
۵۰	روش اجرا
۵۰	ابزارهای اندازه گیری و روایی و اعتبار ابزارهای اندازه گیری

متغیرها	۵۱
روش تجزیه و تحلیل داده ها	۵۲
فصل چهارم	۵۳
تجزیه و تحلیل داده ها	۵۳
آمار توصیفی	۵۳
جنسیت	۵۳
سن	۵۴
میان تحریلات	۵۵
توزیع فراوانی انواع مهارت‌های آموزش دیده شده در مرکز فنی و حرفه ای	۵۶
آمار توصیفی متغیرها	۵۷
آمار استنباطی	۵۹
آزمون میانگین یک جامعه آماری	۵۹
فرض نرمال بودن داده	۶۲
بررسی فرضیات	۶۲
بررسی فرضیات فرعی	۶۴
فصل پنجم	۶۹
نتیجه گیری	۶۹
منابع و مأخذ	۷۵
منابع	۷۵
منابع فارسی	۷۵
منابع غیر فارسی	۷۹